

Napels, 2 juni 1442

W aarschijnlijk al sinds Parthenope de verdrinkingsdood was gestorven in de baai van Napels nadat Odysseus het even verleidelijke als gevaarlijke gezang van de sirenen had weerstaan, krioelde het in deze stad van de waterlopen die gaandeweg het uitgebreide, ingewikkelde netwerk van tunnels en aquaducten waren gaan vormen van het ondergrondse Napels.

De vijftientwintigjarige Arnau, graaf van Navarcles en Castellví de Rosanes, generaal in het leger van koning Alfons van Aragón en gewapend met het zwaard waar zijn vader zo vaak mee had gezwaaid, liep bij toortslicht behoedzaam door een van die aquaducten, terwijl hij ervoor zorgde dat de rest van zijn wapenrusting, zijn harnas, helm en sporen, geen geluid maakte... De jonge krijgsman liep aan het hoofd van zijn gelid, met achter zich diverse oversten en tweehonderd soldaten, de meesten schutters, die zich gespannen voortbewogen en elkaar bij het geringste geluid toesisten en gebaarden stil te zijn terwijl ze het water in de gaten hielden dat langs hun voeten stroomde. Soms leunden ze op elkaar om niet uit te glijden in de modder en ze onderdrukten de neiging om naar de verraste, krijsende ratten tussen hun benen te trappen.

Voor Arnau uit liep Paolo, een Napolitaanse vijftienjarige jongen die om de paar stappen aarzelend achteromkeek om vast te stellen wat hij al wist: dat het leger van Aragón hem volgde. In het licht van de flakkerende toortsen glinsterden zijn tanden in zijn uitgemergelde, door ellende getekende gezicht

boven zijn magere, vuile, in lompen gehulde lichaam en zijn blote voeten en benen die tot de knieën onder de modder zaten. Paolo gebruikte evenmin woorden. Weifelend gebaarde hij Arnau en de anderen dat ze zich moesten haasten terwijl hij hen door het onbekende onderaardse universum loodste.

‘Denk jij dat die jongen de weg weet?’ had Arnau zijn oversten aan elkaar horen vragen.

‘Ik zou daar niet zo zeker van zijn,’ antwoordde er eentje.

‘We kunnen hem niet vertrouwen,’ meende een ander.

‘Stilte!’ beval Arnau.

Hij moest wel op de verlegen jongen vertrouwen want koning Alfons had dat ook gedaan toen de jongen, in gezelschap van zijn moeder Orsolina – een broodbakster die gebukt ging onder het juk van het bestuur van koning René I van Anjou – met trillende stem en zijn handen krampachtig voor zich houdend, de koning had verteld hoe ze binnen de muren konden komen.

‘Hij heeft hier altijd beneden rondgelopen,’ zei Orsolina toen de koning en zijn oversten zwijgend de woorden van de jongen op zich lieten inwerken. ‘Zijn vader was metselaar... Hij deed het onderhoud en de reparatie van aquaducten,’ voegde ze eraan toe als verklaring.

Sinds de wispelturige koningin Johanna II van Anjou in 1421 Alfons V van Aragón tot erfgenaam van het koninkrijk Napels had benoemd en Alfons zegevierend zijn intocht in de stad had gemaakt om slechts twee jaar later alweer onterfd te worden, waren er eenentwintig jaar van oorlogen en conflicten met de Fransen verstreken.

In 1432 had Alfons definitief zijn andere grondgebieden verlaten: de koninkrijken Aragón, Sardinië, Sicilië, Valencia en Majorca, evenals het vorstendom Catalonië, om zich te richten op de verovering van het grootste koninkrijk op het Italiaanse schiereiland: Napels. Tien jaar lang hadden de Catalanen – zo werden ze generaliserend en minachtend door de Napolitanen genoemd – oorlog gevoerd tegen de Fransen om het koninkrijk

in hun bezit te krijgen. Sommigen waren bondgenoten van Napolitaanse landsheren en edelen en Italiaanse *condottieri*, van wie velen huurlingen waren die met hemeltergend gemak van vlag wisselden. Ze moesten echter ook oorlog voeren tegen paus Eugenius IV, tegen de Genuezen en tegen Francesco Sforza, heer van Ancona, die zich er allemaal tegen kantten dat Alfons een koninkrijk zou veroveren dat zo belangrijk en uitgestrekt was als Napels. Na vele overwinningen op het immense grondgebied omsingelde Alfons in het jaar 1442 de hoofdstad, die achter haar muren trots en stoïcijns verzet bood met hulp over zee van de Genuezen, die met hun schepen vol proviand voor anker gingen liggen in de schitterende baai aan de voet van de Vesuvius.

Op dat moment wreef de koning, nog steeds zwijgend, zich bij de aanblik van zijn verwachtingsvolle generaals over zijn kin, met zijn ogen strak op de in elkaar gedoken, bevende jongen gericht die steun zocht bij zijn moeder vlak naast hem, die echter even bang was als haar zoon. Alfons en zijn troepen bleven in Campovecchio gelegerd, op de vlakte die zich uitstreckte tegenover Porta Capuana en de onneembare muren van de stad Napels, en deze jongen bood hem de kans op de overwinning, die hij niet wist te behalen met uithongering of vuurgevechten.

Dat de stralen van de mediterrane zon de doorgewinterde soldaten streelden was een goed teken.

‘Goed dan,’ oordeelde de koning.

Op de avond van 2 juni daalden Arnau en zijn mannen af via een put in de tuin van een huis buiten de stadsmuren en liepen ze door een van de aquaducten die water naar de stad vervoerden. Ter hoogte van de stadsmuren stuitten ze op een gedeelte waar geen mensen doorheen konden. Uiterst voorzichtig braken ze dat steen voor steen af. In plaats van erop in te hakken, krasten ze er met hun messen en lansen in. Het was een heel bewerkelijk, maar geen moeilijk karwei. Toen deze hindernis genomen was liepen ze onder de stadsmuren door

tot ze ter hoogte van de torens van La Carbonara kwamen, voorbij het kerkje van Santa Sofia, en uitkwamen bij de gelijknamige oude poort. Daar klauterde Paolo behendig uit de put die zich op de binnenplaats van een huis aan de andere kant van de stadsmuren bevond. In het donker gooide hij het touw naar beneden dat hij om zijn lijf had gedragen; later vervingen ze het door een touwladder waarmee de Aragonesese soldaten naar boven klonnen.

Er deden zich misverstanden voor. De mannen die koning Alfons moesten inseinen de aanval te beginnen deden dat niet, uit angst of per vergissing. René I werd gewaarschuwd dat zijn vijand zich ongewoon dichtbij op de vlakte bevond en haastte zich om de stadsmuur daar te verdedigen. In de veronderstelling dat de nachtelijke onderneming was mislukt, trok koning Alfons zich terug. De Fransman meende de overwinning te hebben behaald en riep die uit vanaf de citadel. Toch wist iemand koning Alfons nog te waarschuwen dat Arnau binnen was, waarop de koning zich hernam en de aanval inzette met een leger bestaande uit negenduizend manschappen van ridders, voetvolk en schutters, die de belegerde inwoners ver-rasten. Arnau en zijn mannen kwamen uit het huis waar ze via de put in gekomen waren, en ook uit naastgelegen huizen die ze bezet hadden, en zetten de aanval in op een deel van de stadsmuur en op een toren vlak bij Santa Sofia.

De Angeviynse mannen richtten hun woede op de toren en op de aangrenzende delen van de muur, die ze onvervaard bombardeerden en bestookten. De Aragonesese schutters beantwoordden de aanval vanuit hun bolwerk terwijl Arnau met het zwaard in de hand aan het hoofd van de overige soldaten vanaf de weergang de stortvloed aan Fransen die omhoogklauterden probeerde tegen te houden.

‘Volg mij naar de overwinning!’ schreeuwde hij terwijl hij er met zijn wapen op los sloeg. Het was de leus van koning Alfons. Ondanks het smalle looppad schoot hij behendig heen en weer, sloeg hij vijanden van zich af, veranderde hij de lansen

waarmee ze op hen inhakten van richting en wist hij mannen van Anjou te verwonden.

‘Volg mij naar de overwinning!’ De oorlogskreet weerklonk uit de mond van zijn mannen, van wie er steeds meer vielen.

Vanaf de buitenkant probeerden veel Aragonesese soldaten de muur te beklimmen om Arnau en zijn mannen te hulp te schieten, maar het grootste deel van het leger richtte zich op de poort van San Gennaro, de oudste poort van de stad, waardoor de toestand op de toren van Santa Sofia onhoudbaar werd.

Op de weergang zagen Arnau en zijn mannen, van wie er veel gewond en bebloed waren, zich door het groeiende aantal Franse aanvallers stukje bij beetje gedwongen tot terugtrekking.

‘Naar de toren!’ beval Arnau. ‘Naar de toren!’

Met het zwaard in de aanslag liep hij zelf achteruit. De pijlen van de Fransen floten langs hem heen, een paar ketsten af op zijn harnas toen hij struikelde en dreigde te vallen.

‘Hé!’ riep hij uit toen hij zijn evenwicht hervond. ‘Wegwezen!’ beval hij Paolo, die tussen de soldaten door bleek te kruipen en ineens tegen hem opbotste.

‘De mannen op de toren hebben pijlen nodig!’ wierp de jongen tegen en hij werkte zich met een absurd behendige behoedzaamheid vlak boven de grond vooruit tot hij op de weergang in niemandsland terecht kwam, ergens tussen de Fransen en Aragonezen in, om gevallen pijlen op te rapen.

Arnaud hield halt en beschermde hem. ‘We moeten hier weg!’ gilde hij, toen hij zag hoe de eerste soldaten van Anjou van de verrassing dat er een jongen tussen de strijders rondkroop bekomen waren; na een paar ogenblikken van aarzeling gingen ze opnieuw in de aanval.

Paolo gehoorzaamde meteen, hij had een flinke bundel pijlen voor de Aragonesese schutters opgeraapt.

Ze verschansten zich in de toren en schoten een paar pijlen af vanuit de schietgaten om de ingangen vanaf de weergang te verdedigen, terwijl ze het bombardement van stenen kogels die barsten in de muren maakten weerstonden. Toen het even

stil was verkrampden Arnau's kaak en vuisten bij de aanblik van het grote aantal gesneuvelden en gewonden. Hij hoefde niet te gaan tellen: de schade was overduidelijk. Toen hij de situatie inschatte, overwoog hij te capituleren, maar hij zag dat een aantal schutters Paolo met wilde gebaren duidelijk maakte dat ze pijlen van hem wilden; die had de knul echter allang niet meer. Arnau kon niet nog meer mannen de dood in jagen. Ze waren zijn verantwoordelijkheid en de toestand was nijpend. Terwijl hij nog naar de jongen keek die zijn leven had geriskeerd door naar wapentuig te zoeken wilde hij het bevel geven tot overgave, maar precies op dat moment keek Paolo hem even aan en glimlachte verlegen.

‘Volg mij naar de overwinning!’ schreeuwde Arnau toen, en schoot rap naar een van de poorten van de toren om zijn mannen te helpen.

‘Heilige Joris!’

‘Volg mij naar de overwinning!’

‘Voor Aragón!’

‘Voor koning Alfons!’

Hun eigen geschreeuw verhinderde dat ze de Aragoneze oorlogskreten hoorden die al binnen de stad Napels dreunden. San Gennaro was gevallen. De Napolitaanse bevolking, die de oorlog en het beleg zat was, bood geen enkele weerstand. De mannen van Anjou vluchtten en koning René verschanste zich in de citadel met wat er van zijn leger over was.

De Aragonezen stormden Napels binnen. Diefstal en verkrachting lieten niet lang op zich wachten. De stad waar ze twintig jaar naar hadden verlangd bood overdadige oorlogsbuit. Intussen bedwong Arnau aan de voet van de toren bij de aanblik van zoveel gesneuvelde Aragonezen zijn tranen. Sommigen van deze soldaten behoorden tot zijn eigen legeronderdeel, dat door hem betaald werd en waarmee hij bijdroeg aan Alfons' leger. Hij kende hen, had jarenlang samen met hen gevochten – dappere, trouwe mannen, bedacht hij met een brok in de keel. Hij gaf

bevel de lijken weg te halen om ze een christelijke begrafenis te geven, maar kreeg wrevelige blikken als reactie.

Hij fronste zijn wenkbrauwen.

‘Denken jullie soms dat Zijne Majesteit zal toestaan dat Napels wordt geplunderd?’ vroeg hij verwijtend, zich er wel van bewust dat hun ongenoegen het gevolg was van de vertraging die ze zouden oplopen door zijn bevel.

Arnau had gelijk met zijn opmerking. Al snel liepen er omroepers door de stad die luid hun boodschap brachten: Alfons van Aragón verbood de plundering van Napels en gaf bevel dat al het gestolen goed teruggegeven moest worden aan de Napolitanen. Evenals andere bevelhebbers kreeg Arnau opdracht tot handhaving van het bevel.

‘Vertrekken!’ beval hij zijn mannen.

‘Meneer de graaf...’ Een van de schildknapen die zich bij het Aragonese leger hadden aangesloten probeerde hem tegen te houden. ‘U moet naar een chirurgijn. U bent gewond.’

De schildknapen hadden hem zojuist bevrijd van de zeven-entwintig kilo van zijn harnas. Hij was inderdaad gewond. Op de plek waar het harnas scharnierde om de arm te kunnen bewegen was de punt van een vijandelijke lans in zijn oksel gedrongen, maar tussen de maliën en het dikke katoenen wambuis dat hij eronder droeg had het wapen weinig schade kunnen aanrichten. De ervaring leerde Arnau dat het een oppervlakkige wond betrof, al zag het met bloed doordrenkte wambuis er afschrikwekkend uit.

‘Een schrammetje,’ zei hij geruststellend tegen de jongen.

Zijn staljongen, die met de schildknapen mee was gekomen, kwam op hem af met Peregrino, een van zijn lievelingspaarden, een groot, krachtig, Napolitaans paard met sterke benen, een glanzende vos, even roodbruin als de zon hier boven de mediterrane aarde dat kon worden. Maar nu het paard zijn oorlogsharnas droeg viel niet zijn vacht op, maar de bescherming die het dier bijna helemaal bedekte rond hoofd, hals, borst, flanken en achterhand, alles van glanzend staal, zelfs het zadel.

Arnau steeg op en reed een door oorlog en beleg verwoeste stad binnen.

Overal op straat en in gebouwen heerste tumult. De Aragoneze soldaten gingen ondanks de bevelen van hun oversten door met hun rooftocht en vorderden alles wat ze maar tegenkwamen. De Aragoneze omroepers verkondigden overal luidkeels de bevelen van de koning, en de Napolitaanse burgers, die moed hadden gevat door het koninklijk pardon, beklagden zich over de diefstallen en begonnen zich zelfs met geweld te verzetten. Arnau zuchtte. Alfons was een genereus en grootmoedig vorst, maar de soldaten hadden recht op buit; Napels had zich niet overgegeven, de mensen hadden het beleg doorstaan en de overwinning van de stad had velen van zijn mannen de dood gekost. Dat had hij zojuist ondervonden. Hij kwam een paar soldaten tegen die beladen waren met spullen en die geschrokken stilstonden toen ze hem zagen. Ze kenden allemaal Arnau Estanyol, graaf van Navarcles, generaal van het Aragoneze leger.

‘Jullie hebben het bevel van de koning gehoord dat het plunderen moet ophouden,’ sprak Arnau op vlakke toon tegen hen. ‘Geef die spullen terug aan de rechtmatige eigenaren,’ zei hij toen dreigend, zonder Peregrino in te houden.

De eerste keer waarschuwden de schildknappen en soldaten hem dat de plundersaars niet gehoorzaamden en ervandoor gingen zodra hij hun voorbijgegaan was. Arnau haalde zijn schouders op. De keren daarna volgden ze allemaal zwijgend hun bevelhebber. Paolo liep helemaal achteraan op een paar passen afstand, hij durfde zich niet bij het leger van de graaf te voegen.

Het steegje leidde de groep naar de omgeving van kasteel Capuano. Daar was het minder rumoerig; het fort van Anjou weerstond nog steeds het beleg van de Aragonezen, de staat van oorlog ging door. Arnau eiste dat de bevelhebber van hun strijdkrachten zich liet zien.

‘Nee,’ reageerde de ridder die de leiding had, een Italiaan

die door de koning beloond was met een baronie, toen Arnau hulp aanbood. 'U hoeft ons niet te helpen, heer graaf. Iedereen weet van uw dappere aandeel in de inname van Napels en dat de Fransen zich al snel zullen overgeven. Neemt u rust. Geniet van uw overwinning,' raadde hij Arnau met een oprechte glimlach aan, en hij neeg respectvol zijn hoofd.

Arnau en zijn mannen vervolgden hun weg in de buurt van de Decumano Maggiore, de hoofdstraat, een van de drie oude straten die al sinds de Griekse tijd de stad van oost naar west doorsneed. Door het beleg van kasteel Capuano heerste er in deze wijk een zekere rust en er lieten zich slechts enkele soldaten zien aangezien ze zo weer konden worden opgeroepen naar het conflictgebied. Ze reden door de *seggio* Capuano, een van de zes *seggi*, wijken of districten waarin Napels was onderverdeeld. Met de kreten en het gezang van de zege in zijn oren trok Arnau door de stad waarvan de overwinning hun zoveel inspanning en ellende had gekost. Hij keek niet naar iets in het bijzonder, hij snoof de geur van de stad gewoon op, luisterde, genoot van de warme, bedompte lucht die in de straatjes hing en die zijn gezicht streelde. Hij wilde de stad voelen, haar leren kennen alsof het een mooie vrouw was die hij voor de eerste keer had verleid. De oorlogsjaren lieten zich in zijn armen en benen voelen. Het conflict was nog niet afgelopen; er moesten nog veel edelen en vijanden worden overwonnen... of overtuigd, maar Napels naderde de definitieve overwinning in de strijd om het omvangrijkste koninkrijk van Italië. Sicilië stond al onder de heerschappij van Alfons, en met de verovering van Napels zou hij worden beschouwd als een van de machtigste vorsten van Italië. Spanje was ver weg, en de problemen met Castilië en de problemen die zijn grondgebied van het Iberisch Schiereiland hem bezorgden, dat wil zeggen Aragón, Valencia en vooral Catalonië, vervluchtigden wanneer ze de Middellandse Zee overstaken. De Balkan was het nieuwe doelwit van Alfons geworden: hij wilde de Ionische Zee beheersen vanaf de oost- en westkust ervan.

Terwijl hij in deze gedachten opging, begon Peregrino te steigeren.

‘Hé!’ riep Arnau verrast.

Hij schoot uit het zadel en dreigde te vallen, maar wist zijn evenwicht te hervinden en Peregrino weer in bedwang te krijgen, en stond vervolgens tegenover een paar Aragonese soldaten die als verlamd naar hem keken. Ze waren een gebouw uit gerend op het moment dat Arnau voorbijkwam.

‘De koning heeft opdracht gegeven het plunderen te staken,’ zei Arnau toen hij de volgestouwde zakken zag die ze droegen. ‘En ook dat de...’ Hij wilde bijna ‘de gestolen goederen’ zeggen. Maar ze stalen niet. Dit was de wet van de oorlog. ‘En ook dat de gepakte goederen teruggegeven worden.’

Een van de soldaten, een grote, sterke man met baard, haalde zijn schouders op.

‘Er is hier niemand om het aan terug te geven, heer. Er woont niemand in dit paleis, het is verlaten. Als we doen wat u zegt, komen er anderen,’ verklaarde hij met een onwillig gezicht.

Arnau keek naar het gebouw. Het was een Napolitaans paleis dat deed denken aan die in Gaeta en andere plaatsen die onder het gezag van Anjou vielen: een doorlopende stenen muur over de hele lengte van het steegje met over drie verdiepingen rijen eenvoudige rechthoekige ramen met generfde raamkozijnen en een fraaie kroonlijst erboven. De toegangspoort was groot, maar eveneens betrekkelijk eenvoudig: een verlaagde boog, niet zoals de Catalaanse bewerkte spitsbogen, maar in de vorm van een halve cirkel die rustte op eenvoudige rechthoekige consoles. De kozijnen waren identiek aan die van de ramen, maar veel dikker.

Arnau keek naar de binnenplaats die door de poort heen te zien was: leeg.

‘Hoe heet het hier?’ vroeg hij aan niemand in het bijzonder.

Geen van de mannen had daar een antwoord op.

‘De *vico Domenni*,’ hoorde hij achterin, waar Paolo nog steeds stond, zeggen.

Arnau draaide zich om, monsterde de jongen en met een hoofdbeweging gebaarde hij hem naar hem toe te komen. 'Dit is het paleis van Francesco Domenni...'

'Domenni,' mompelde Arnau terwijl hij naar de rij gebeeldhouwde fleurs de lis keek die de bovenkant van de consoles sierde. Erboven was een groot stenen wapenschild te zien met in een van de kwartieren een kruis. Hij kende dat embleem heel goed, hij werd er al jaren door achtervolgd. Het was een van de emblemen waar het wapenschild van Anjou uit bestond.

'Naar binnen,' beval hij, terwijl hij aan die Domenni en zijn mannen dacht, tegen wie hij al vele malen strijd had gevoerd.

Ze gingen de poort door. De hoefijzers van Peregrino klepperden kalmpjes op de tegels van de ruime binnenplaats, die onregelmatig van vorm was geworden door de aanbouwen die in de loop van de tijd enigszins chaotisch waren toegevoegd aan wat zo te zien het hoofdgebouw was. Een stenen trap leidde daar naar de tweede verdieping, de grafelijke woonvertrekken. Zoals gebruikelijk in Napolitaanse paleizen bevond de trap zich in het bouwsel zelf en niet erbuiten, zoals bij paleizen in Barcelona. Dat was bijvoorbeeld het geval in het paleis van Arnau in de Carrer Marquet, waar je naar de binnenplaats ging via een loggia, een overdekte buitengalerij met bogen op zuilen die aan beide kanten open was en die toegang gaf tot de brede toegangstrap naar het gebouw.

De muren en ramen die uitkeken op de binnenplaats waren even eenvoudig als die aan de buitenkant.

Terwijl zijn mannen achter hem nog steeds stilstonden, bekeek Arnau alles wat zorgvuldiger: het was een groot, ruim paleis. Het was jammer dat de ornamenten en zuilen ontbraken die de gebouwen in zijn geboorteland zo fraai maakten, maar dit paleis leek hem goed genoeg voor hemzelf, zijn gezin, zijn huispersoneel en zijn mannen. Koning Alfons zou pardon verlenen aan de Napolitaanse edelen, dat wist hij, ze hadden het erover gehad: de Aragonezen hadden de steun nodig van de feodale adel, die het grootste deel van het land en de plaatsen

van het koninkrijk Napels in handen had, maar deze Domenni schurkte tegen de Franse René aan en zou hem trouw zijn, hij zou absoluut niet in de stad kunnen blijven.

Arnau sprong van zijn paard. Een felle pijnscheut bracht hem de wond in zijn oksel in herinnering, maar hij zorgde ervoor pijn of zwakte te verbergen.

‘We blijven hier,’ verklaarde hij. ‘Peregrino moet rusten. Haal zijn tuig eraf.’ Nadat hij het dier had overgedragen richtte hij zich tot een van zijn lakeien. ‘Claudio, ga naar Gaeta en haal mijn gezin en mijn bezittingen. Ik wil hier permanente bewaking aan de poort,’ beval hij terwijl hij al wegliep om de bijgebouwen van het paleis te inspecteren. ‘O ja!’ Hij hield opeens halt. ‘Zoek een goede steenhouwer, die moet vandaag nog dat schild van Domenni en die Franse bloemen weghalen... Plus alles in steen wat de vijanden van Aragón ophemelt. En bereid een paar dagen voor de jacht voor. Zeg de drijvers dat ze alles gereed moeten hebben.’

Hij dacht aan de jacht terwijl hij de stenen trap op liep. De koning zou beslist willen jagen. Zelfs tijdens de kritiekste periodes in zijn oorlogsvoering was hij dit blijven doen, dus na deze overwinning zou hij hem ongetwijfeld snel ontbieden. Misschien had hij al naar hem gevraagd, en Arnau glimlachte bij die gedachte. Koning Alfons was de jacht hartstochtelijk toegedaan, net als Arnau, die behalve generaal van het leger ook jagermeester was. Hij was heel blij met die functie, die hem in staat stelde weg te blijven van de verplichtingen aan het hof, van de zorg van de koning in zijn dagelijkse behoeften, van missen en saai administratie tot muzikale soirees, leesavonden of filosofische gesprekken, die Alfons zo aanmoedigde. Terwijl de anderen dansten, zongen, gedichten voordroegen of zich overgaven aan allerhande vermaak zonder ooit op te houden met hun alom aanwezige gekonkel en samenzweringen aan het hof, zette hij in de bergen de achtervolging in op zwijnen en reeën, woest galopperend op Peregrino, achter de honden aan die prooien ontdekten en insloten.

Hij liep de vertrekken van het paleis door. Francesco Domenni had duidelijk geen tijd gehad om zijn spullen veilig te stellen. Uit de wanorde maakte Arnau op dat er niet alleen Aragonese soldaten – net als die hij was tegengekomen – binnen waren geweest op zoek naar buit, maar dat Domenni zelf in de haast alleen maar zijn juwelen en kostbare voorwerpen mee had kunnen nemen. De rest – meubilair, vloerkleden, kleding en boeken, serviesgoed en kristal, zelfs wijn – was gewoon achtergebleven in het huis, dat aan de achterkant een goed verzorgde tuin had. Het was een *hortus conclusus*, besloten als een kloostertuin, omgeven door hoge muren, met fonteinën, stenen paden en pergola's, een oase van schitterend groen en zuurstof in die stad met zijn ingewikkelde netwerk van straten en ongelijksoortige bouwsels. Hij stond op een van de balkons een poosje te genieten van het uitzicht, waar de scherpe lucht van de oorlog vervangen werd door de geur van fruitbomen en aromatische planten die de Napolitanen in hun tuin zetten. Heel even vergat hij alle bloed. Ja, dacht hij, Sofia en de kinderen zullen het prettig vinden in dit paleis.

Napels, 26 februari 1443

Arnau voelde zich ongemakkelijk in zijn overdadige kleding, maar Sofia had erop gestaan dat hij die aantrok.

‘Bij de intocht van de koning in Napels moet je eruit springen als de belangrijkste van zijn baronnen, want dat ben je. Eis de plaats op die je toekomt!’ had ze hem gezegd, ervan overtuigd dat zijn vrijwillige wegblijven van het hof nadelig voor hem was. ‘De indruk die een edelman naar buiten toe maakt is belangrijk. Dat weet de koning heel goed.’

Het was waar. Koning Alfons wist bewondering, respect en zelfs angst te wekken bij zijn onderdanen met zijn pracht en praal en feestelijkheden waarbij hij als een god verscheen. Die dag zou dat niet anders zijn. Diverse maanden na de verovering van de stad zou de koning zijn zegetocht door Napels maken, en door de samengedromde mensen op straat kwam Peregrino bijna niet vooruit. Arnau zat onhandig in het zadel vanwege de lange fluwelen okerkleurige *houppelande* die hij droeg, waar kettinkjes en zelfs een enkel belletje aan hingen. Het opvallende, ruime kledingstuk viel aan beide kanten over Peregrino heen en raakte verward in de stijgbeugels, zodat Arnau voortdurend in de lucht moest schoppen om zijn voeten vrij te houden. Onder het weelderige gewaad droeg hij een broek en een wambuis, beide zwart, geborduurd met gouddraad en versierd met een rij parels. Sofia had geprobeerd het wambuis bij de schouders imponerend op te vullen met katoen, maar dat had Arnau ronduit geweigerd.

‘Ik heb die opsmuk niet nodig.’

‘Iedereen heeft dat.’

‘Hoe weet jij dat nou?’ viel Arnau uit. ‘Ben je er soms bij als ze zich uitkleden?’

‘Vergis je niet,’ pareerde Sofia. ‘Mannen zijn blind van trots en eigenwaan, maar wij vrouwen weten gewoon wat er onder jullie kleding zit zonder dat we dat hoeven te zien.’ Ze keek met een vrijpostige blik naar Arnau’s kruis en oordeelde: ‘Daar heb je geen opvulling nodig.’

‘Daar niet en nergens!’

Sofia glimlachte ondeugend en drukte zich verleidelijk tegen hem aan met haar stevige borsten, haar versnelde hartslag was te voelen. Ze was mooi. Weelderig. Sensueel.

Arnau hield haar, niet zonder enige spijt, van zich af. ‘Ik kom nog te laat... Ik moet nog een paar dingen doen,’ zei hij ter verontschuldiging.

Claudio en een andere knecht die hem vergezelden joegen de mensen stompnd en schreeuwend uiteen, zodat Arnau kon passeren. Hij was laat, maar om deze verplichting kon hij niet heen. De koning zou beslist naar hem vragen. Alfons mocht zich midden in de grootste heldendaden van de strijd bevinden, maar dan nog zou hij willen weten hoe het met zijn geliefde jachthond was afgelopen. Het dier was tijdens de laatste dagen van de jacht verdwenen in de Astroni, een immense krater vlak bij Napels waar in opdracht van de koning wilde zwijnen, herten en reeën waren uitgezet. De hond was niet teruggekeerd en de uiterst bezorgde koning had een dukaat en graan betaald voor het houden van missen voor de Heilige Antonius om de beschermheilige van de dieren te smeken om een wonder en de hond gezond en wel te laten terugkomen.

Arnau had die mis moeten bijwonen, net als de andere ervoor, en samen met een aantal priesters gebeden voor het welzijn van de jachthond. Dat had hem opgehouden, maar de koning zelf had drie dagen opgesloten gezeten in een klooster buiten de stad voor een ritueel dat vroeg om de zuivering van

het bloed van de verslagen vijanden voordat de overwinning kon worden gevierd. Hij had al die tijd geen contact gehad met Arnau, waardoor de laatste ervan overtuigd was dat hij hem nu naar het dier zou vragen en vooral ook naar de werkzaamheid van de missen en gebeden. Als jagermeester was Arnau van mening dat de hond aan zijn eind was gekomen door een aanval van een kudde wilde zwijnen. Ook ging hij ervan uit dat de vorst die mening was toegedaan, maar dat zou hij niet zeggen en de koning zou het ook niet toegeven, althans niet zolang er goddelijke hulp werd ingeroepen.

In de menigte die zich aan de Aragonesese monarch had overgeleverd en hem vrolijk jubelend op straat opwachtte, kwam hij maar moeizaam vooruit. René van Anjou had zich uiteindelijk overgegeven om Napels kort daarna samen met zijn trouwe volgelingen, onder wie Francesco Domenni, op Genuese schepen te verlaten. Dankzij de dankbaarheid en vrijgevigheid van de koning werd Domenni's paleis nog steeds door Arnau, zijn gezin en zijn mensen bewoond, nu met Arnau als eigenaar. Gedurende die maanden ging het Aragonesese leger onder leiding van Arnau en de koning zelf door met oorlog voeren buiten de stad, eerst in de Abruzzes en later in Apulië, waar het de strijdmachten van Francesco Sforza versloeg, een overwinning die vrede voor het hele koninkrijk betekende.

Koning Alfons verbleef in zijn kamp in het oostelijke deel van de stad, aan de kust, vlak bij de Porta del Mercato, waar een groot deel van de stadsmuur was neergehaald om de vorst en zijn gevolg te laten passeren en publiekelijk duidelijk te maken dat een dergelijke verdediging geen nut had tegenover de macht van deze koning, die vanaf dat moment geroepen was om Napels en de Napolitanen persoonlijk te verdedigen. Arnau kwam precies op het moment dat de ceremonie begon: de koning, in een zetel met passementen van met goud geborduurd zijde, werd omringd door zijn hofhouding, die in een grote kring om hem heen stond: edelen en de bevelhebbers van het leger en andere vooraanstaande lieden. De zijde, de

gepolijste wapens en de gewaden glansden in de winterzon die een verder koude, winderige omgeving verwarmde. De graaf van Navarcles wist dat Alfons bij deze gelegenheid titels en land als beloning zou geven aan de mannen die hem trouw waren gebleven tijdens de lange strijd. Arnau zelf zou het markizaat van Sant'Agata krijgen, vruchtbaar land dicht bij de stad.

Hij steeg haastig af, gaf zijn paard aan een knecht die er rondliep en zag zich gedwongen de stilte te bewaren vanwege de toespraak die de kanselier inmiddels begonnen was. Het deed hem pijn dat hij niet recht en trots naast Alfons stond, als een vertrouweling, een van zijn favorieten, altijd door hem bevoorrecht, in plaats van gewoon tussen de rest van Alfons' baronnen en zijn gevolg, maar de plechtige ceremonie noopte hem stil te blijven en de betovering niet te verbreken. Op dat moment kregen Orsolina en Paolo als eersten hun beloning van de kanselier. De jongen liep nog steeds blootsvoets, al was hij nu wel schoon en droeg hij een wit overhemd dat over zijn broek heen hing, het reikte tot zijn knieën. Sofia had een groot aandeel gehad in deze uitdossing, want de jongen was een trouwe bezoeker van hun paleis geworden, dat inmiddels herdoopt was in paleis Estanyol.

De moeder glimlachte. Net als de jongen, die, midden in die knellende kring van rijkdom en eer, geknield voor de koning vanuit een ooghoek al die weelde om hem heen bekeek. Orsolina, zo verkondigde de seneschalk, kreeg haar broodbakoven terug die de Angevijnen van haar hadden gevorderd; moeder en zoon kregen het Napolitaanse burgerschap met bijbehorende vrijheden en vrijstellingen, en beiden kregen vergunning voor de van belasting vrijgestelde export door het hele koninkrijk, met inbegrip van de heerlijkheden, van vijf *carri* graan, bijna vijftienhonderd kilo.

'U hebt uw koning goed en trouw gediend,' sprak Alfons toen de woordvoerder zweeg.

Paolo wilde opstaan na deze blijk van erkentelijkheid van de koning, maar Orsolina trok hem aan zijn overhemd naar

beneden en hij knielde opnieuw neer. Onder de aanwezigen klonk vertederd gelach terwijl de moeder de jongen naar de koning sleepte en hem de zijden schoenen van de koning liet kussen, waarna ze gehaast door de gelederen van de edelen heen wegliepen.

Na de bakster en haar zoon begon de verdeling van titels en geconfisqueerd land aan een aantal van de volgelingen van Anjou, want de koning had in een grootmoedig gebaar de meesten van hen amnestie verleend en gaf hun het grootste deel van hun titels, land en bezittingen terug. Uiteindelijk bleken alleen de gunsten die verleend waren tijdens de heerschappij van René van Anjou geheel ongeldig. De edelen werden achter elkaar opgeroepen om voor Alfons te verschijnen. Bernardo Gasparo werd benoemd tot markies van Pescara, Nicola Cantelmo tot graaf van Sora, Francesco Pandone tot graaf van Venafro...

De gelukkigen kwamen uit de kring naar voren, knielden voor de koning neer, er werd hun hulde betoond en ze zwoeren *ore et manibus* trouw aan de koning en erkenden het land te bezitten in naam van hun heer. Dit was het soort ceremoniën dat Arnau ontvluchtte. Vlak bij de vorst, waar hij gewoonlijk stond wanneer hij er echt niet onderuit kon en wel móést opdraven, werden er ongetwijfeld door veel van de hovelingen cynische en zure opmerkingen gemaakt, die hij nu ook om hem heen opving: 'Als de koning eens wist hoe die vent over hem denkt...'. 'Die verdient nog niet de titel van grootste zwijnenhoeder van het koninkrijk,' en 'Alfons zal er nog spijt van krijgen dat hij hem zoveel macht heeft gegeven, die komt tegen hem in opstand...' Arnau keek een paar keer achterom om te zien wie zich aan die uitspraken waagde, maar kwam er niet achter. Hij zag dat mannen elkaar waarschuwend aanstootten en fluisterend opmerkzaam maakten op zijn aanwezigheid en tot stilte maanden. In dit gedrang van nijd en eigenbelang woog de fluwelen houppelende hem zwaarder dan zijn Milanese wapenrusting, en hij werd onrustig. De toekenning van titels ging maar door, en op enig moment zou zijn naam

worden genoemd. In zijn onrust begon er iets te kriebelen. De Catalanen werden opgeroepen.

‘Alfonso de Cardona!’

Hem werd het graafschap van Reggio toegekend.

‘Gaspar Destorrent!’

Gaspar Destorrent?! Arnau schrok op. Zijn onrust veranderde in één klap in woede, net zo plotseling als de mannen om hem heen afstand van hem namen voor zover dat mogelijk was, alsof ze hem ruimte wilden geven voor een uitbarsting. Het was algemeen bekend dat Arnau en Gaspar op slechte voet met elkaar stonden.

‘Lafaard,’ hoorde hij achter zich fluisteren.

‘Verrader!’ Dat zei iemand anders.

Dat is hij ook, dacht Arnau. Een man zonder eergevoel. Hij zag hem uit de kring stappen, met zijn magere hoofd, borst en benen. Hij beefde. Zijn halfbroer. Arnau was nog geen paar jaar oud geweest toen zijn stiefmoeder, Marta Destorrent, een poging had gedaan om hem om te brengen zodat die ellende-ling de erfenis zou krijgen van zijn vader, de admiraal Bernat Estanyol, die zijn erfenis was misgelopen ten gunste van de grootvader van Gaspar, Galcerán Destorrent en diens aanhangers. De Destorrents slaagden niet in hun verdorven plannen en het leven van Gaspar, dat eervol en nobel had moeten zijn, richtte zich in plaats daarvan op handel, geld, ondeugd en slechtheid. Hij had zelfs de achternaam Estanyol afgezworen uit wrok tegen de familie van zijn vader.

Gaspar was naar Napels gegaan om daar de belangen te behartigen van zijn oom Narcís, erfgenaam van de handel en het fortuin van de Destorrents. Om bij de koning in de gunst te komen deed hij mee aan de financiering van veldtochten en bracht hij ook mensen aan voor Alfons’ leger, over wie hij besloot zelf het bevel te voeren, al ontbrak het hem aan iedere militaire aanleg en ervaring. Samen met vele anderen werd hij op een ongebruikelijke, maar door de ridderwetten toegestane manier door de koning tot ridder benoemd en werd hem die

titel tijdens een en dezelfde plechtigheid ook in het algemeen toegekend. Door de eigendunk en onkunde van deze man die zich aan de oorlog waagde, sneuvelden er heel wat goede soldaten in de strijd. Aangezien Arnau zich bewust was van het aandeel van zijn halfbroer in de belangen van koning Alfons meed hij hem, al wist hij dat Gaspar probeerde schade aan te richten aan zijn reputatie en zelfs aan zijn vermogen.

De huidige vrede stelde de man, die heimelijk van het slagveld deserteerde, in staat nu arrogant op de koning af te lopen. Alle spieren van Arnau spanden zich, in zijn hals zwol een ader op en zijn gezicht liep rood aan.

‘Verrader,’ hoorde hij weer achter zich mompelen. Ja, die Gaspar was een verrader en een...

‘Lafbek! Deserteur! Schoft!’

Opeens stond Arnau alleen, voor iedereen zichtbaar. De mensen waren nog verder van hem weggeschoven. Hij besefte dat hij, verblind door woede, zelf die beledigingen had geschreeuwd. Koning Alfons bleef zitten en Gaspar stond voor hem. Baronnen, heren en vrouwen stonden als verlamd, op hun hoede. Een enkel geluid, een kuchje, een rennend kind, maar zelfs het zeebriesje vanuit de baai leek zich in te houden. Stilte. Arnau haalde diep adem, maakte zich lang en trok zijn gewaad recht. Dat voelde ineens niet meer zwaar aan.

‘Ja, een lafbek,’ riep hij toen, wijzend naar Gaspar. ‘Noch Aragón, noch Napels verdient een edelman die zijn mannen laat omkomen. Deze...’ Arnau wees met zijn hand naar een onbewogen staande Gaspar, die eerder elke belediging over zich heen zou laten komen dan dat hij zou vechten en de beloofde onderscheiding in de waagschaal zou stellen. ‘Deze... schurk vlucht voor de strijd. Jullie weten dat allemaal!’ verklaarde hij, terwijl hij zijn blik over de aanwezigen liet glijden.

Als er iemand was die instemde met zijn woorden dan moest die ergens achterin staan en misschien fluisteren, want publiekelijk, ten overstaan van de koning, kwam er geen enkele bijval. Koning Alfons leek overigens niet van plan om de graaf

van Navarcles te onderbreken. Misschien genoot hij zelfs wel van de rel. Arnau zag dit aan voor een soort goedkeuring en raakte nog meer boven zijn theewater.

‘Deze klootzak is niet geïnteresseerd in de glorie van Napels, Aragón en onze koning. Het enige wat hem interesseert is zijn geld, zijn zaken. Hij is in staat zijn eer te verkopen, de onze ook! De koning kan niet...’

Nu vond Alfons het genoeg.

‘De koning kan doen wat hij wil... en God stemt ermee in!’ riep hij. ‘Op je knieën,’ beval hij Arnau.

‘Ik wilde u niet...’ probeerde Arnau.

‘Op je knieën!’ De monarch richtte zich bruusk op nadat hij de graaf van Navarcles in de rede was gevallen.

In de paar seconden dat Arnau bijna uitdagend rechtop voor zijn koning bleef staan was de spanning voelbaar. Toen gehoorzaamde hij en knielde hij op de aarde neer. Het potserlijke getinkel van de belletjes aan zijn houppelende was als een bespotting voor iedereen hoorbaar.

Met opengeklemden kaken, en in de wetenschap dat mensen naar hem keken en op hem letten, was Arnau er getuige van dat Alfons Gaspar de titel van graaf van Accumoli verleende, een plaats in de Abruzzes, waar hijzelf een aantal maanden geleden strijd had geleverd. Destorrent was daar niet geweest, maar stond nu wel op als de nieuwe graaf van deze plaats en terwijl hij de gouden zetel de rug al had toegekeerd wierp hij een spottende blik op Arnau, die hij in het voorbijgaan wilde schofferen en die hij subtiel de franje van zijn zijden gewaad in het gezicht sloeg. Arnau sprong op, met zijn zwaard al uit de schede. Verscheidene soldaten vormden onmiddellijk een schild om de koning, die was opgestaan, en beschermden hem met hun lansen; een aantal anderen stormden op Arnau af. Er weerklonken kreten en bevelen.

‘Niet in aanwezigheid van de koning!’

Een paar edellieden haalden hun zwaard ook uit de schede. De mensen gingen uiteen en Arnau, die in blinde woede rea-

geerde alsof het om een strijd op leven en dood ging, drukte zijn zwaard in de hals van zijn halfbroer. Die spreidde zijn armen ten teken dat hij zich overgaf en dat hij ongewapend was. Dit bracht Arnau in verwarring en hij trok zijn wapen terug.

‘Hij is het niet waard, graaf,’ zei iemand sussend.

‘Laat hem met rust!’

‘Als u niet ophoudt, zal de koning u nooit vergeven.’

‘Dit is de viering van zijn overwinning. U hebt die nu wel genoeg bedorven.’

Arnau stak zijn zwaard in de schede.

‘Domkop,’ hoorde hij Gaspar toen zeggen, zo zachtjes dat alleen Arnau het kon horen.

Deze gluiperd had van hem gewonnen op een slagveld waar hij niet gewend was te vechten. Hij liep naar koning Alfons toe. Hij was beslist een domkop, verweet hij zichzelf bij elke stap. Tijdens een moment waaraan geen eind leek te komen kruiste zijn blik die van Sofia en hun kinderen, Marina, Filippo en Lorenzo. Ze sloeg hem gade met samengeknepen ogen en een frons op haar voorhoofd. De kinderen... Huilde Filippo? Hij maakte een gebaar naar zijn zoon om zich in te houden, maar de tranen die over zijn wangen stroomden brandden in Arnaus borst. En in die brandende pijn knielde hij voor koning Alfons neer en boog het hoofd. Hovelingen en edelen namen hun plaatsen weer in; de koninklijke wacht ontspande. De koning, die nog steeds rechtop stond, ernstig en onaangedaan, met een staalharde blik die Arnau zo goed kende van het slagveld, verwaardigde zich niet het woord tot hem te richten en liet het aan de seneschalk over om de graaf van Navarcles te verzoeken de ceremonie te verlaten. En hij was nog niet weg of de volgende edelman werd al omgeroepen. De ceremonie moest worden voortgezet, want het volk achter de muren vroeg steeds krachtiger om de aanwezigheid van de vorst.

‘Weet je soms niet dat Gaspar de veldtochten van de koning financiert?’

Het was Sofia die hem berispelend toesprak. De kinderen, die de vernedering van hun vader al vergeten waren door hun eigen drukte, renden rond tussen de mensen die toegestroomd waren voor de glorieuze zegetocht van Alfons van Aragón, koning van Napels, gezeten in een met goud overtrokken rijtuig dat voortgetrokken werd door vijf smetteloos witte paarden, opgetuigd met zijden en gouden stoffen. Ze werden voorafgegaan door muzikanten die op trompetten, piccolo's, trommels en zelfs castagnetten speelden ter opvrolijking en begeleiding van het zingen en dansen, dat de hele dag doorging. Links en rechts van de koets reden twintig daarvoor uitgekozen edelen onder wie Arnau zich ook had moeten bevinden, maar die liep nu in de stoet, samen met andere edelen, notabelen en familieleden, en hoorde Sofia aan.

Arnau was heel goed op de hoogte van Gaspars bevoorrechte positie vanwege diens koninklijke financieringen.

‘De koning moet soldij betalen,’ ging Sofia door, die, net als met alles wat het hof aanging, meer wist dan hij. ‘In het voorjaar komt er een lading stoffen uit Barcelona, en die is in handen van Gaspar en zijn familie in Barcelona.’

Alfons betaalde zijn mannen met stoffen. De soldij in munt combineerde hij hoofdzakelijk met lakenstof, al kon het ook zout, graan of wijn zijn, en het leek er nu op dat hij voor de stoffen van Destorrent zou kiezen die hij ongetwijfeld voor een scherpe prijs kreeg, en dankzij de eer die Gaspar verleend was misschien ook nog op gunstige financiële voorwaarden.

Deze monarch kwam Napels trots en rechtop in zijn zetel binnen, blootshoofds, want hij had de kroon die de paus, zijn vijand, hem op had moeten zetten geweigerd, om de andere Italiaanse vorsten te laten zien dat hij zich aan geen enkel gezag onderwierp, zelfs niet aan dat van de plaatsbekleder van Christus. Maar in werkelijkheid was hij afhankelijk van geldschieters en kooplieden zoals de Destorrents en vooral van de edelen die

hij pardon had verleend en hun land had laten behouden. Van de vijftienhonderd steden die het koninkrijk Napels vormden bezat Alfons er nog geen honderdvijftig; de rest was verdeeld over zo'n honderd grootgrondbezitters, met als belangrijkste de landsheer van Tarente. Die was heer van bijna driehonderd plaatsen, vrijwel de gehele hak van de laars van Italië.

Alfons zat onder een baldakijn dat door voorname mannen gedragen werd. In zijn handen droeg hij de scepter en de bol die de aarde voorstelde. Onder zijn voeten lag, als symbool van de overwinning, het baldakijn dat René destijds tijdens zijn intocht in de stad gebruikt had. Het embleem dat de monarch gekozen had ging voor hem uit: een zetel met daardoorheen tongen van vuur, de zogeheten *siti perillós*, de gevaarlijke zetel van de ronde tafel van koning Arthur die, volgens de tovenaars Merlijn, alleen de ridder met het zuiverste hart waardig was. Het ging om een zitplaats die gereserveerd was voor een kuise, dappere en vrome krijger, door God gekozen om de heilige graal te vinden. Zo beschouwde Alfons I van Napels zichzelf, als de enige man die in staat was om tussen de vlammen van de lege stoel aan de tafel van Arthur te zitten.

Sofia's woorden gingen verloren in het gejuich en het applaus van de menigte voor de langstreckende stoet, die door straten ging die nog steeds kapot waren door de oorlog en het beleg, al waren ze nu met bloembladjes bedekt en hingen er tijdelijk triomfbogen boven en viel er van balkons en uit ramen een waterval aan bloemen naar beneden. Ze probeerde er echter bovenuit te komen en verhief haar stem.

'Je had niet...'

'Hou je mond, Sofia,' zei Arnau.

Nee, hij had niet zo stom moeten zijn, maar hij wilde het niet erkennen. Hij had nooit de confrontatie met de koning mogen zoeken. Gaspar, stoffen, geld of eer, het deed er niet toe. Alfons was zijn koning. Arnau was bereid voor hem te sterven. Als hij niet tegensputterde wanneer de koning opdracht gaf om zijn leven in de waagschaal te stellen door een bepaalde

positie in te nemen of een plaats te bevrijden, waarom zou hij dan zijn beslissingen die het hof betroffen in twijfel trekken?

Sofia verborg haar ongenoegen niet terwijl op de Piazza del Mercato vierhonderd in de kleuren van Aragón geklede jongeren bloembladjes in de lucht wierpen en om twee fonteynen heen dansten waar helder water en witte en rode wijn uit spoten.

‘Je hebt het markizaat niet gekregen!’ riep ze uit.

Ze moest het hem verwijten. Ondanks het lawaai van de muziek, het zingen en dansen en het voortdurende applaus hadden een stuk of vier mannen om hem heen Sofia verstaan. Zonder uitzondering keken ze allemaal een andere kant op, om de graaf van Navarcles niet uit te dagen, maar die vond wel de koude, staalharde blik van Sofia.

‘Nou is het genoeg!’ beet hij haar toe, maar hield zich toen in, want in dit soort situaties kneep de herinnering aan Giovanni zijn keel dicht; de Siciliaan die zieltogend in zijn armen had gelegen. En in stilte zwoer hij Giovanni opnieuw zijn eed.

Sofia, die zeven jaar ouder was dan hij – drieëndertig tegenover zesentwintig –, maakte soms gebruik van het leeftijdsverschil om hem te laten zien dat ze ervarener was in wereldse zaken, en Arnau had moeten toegeven dat ze een aantal keren heel verstandig was geweest. Sofia was de vrouw geweest van zijn trouwste wapenbroeder tijdens de lange oorlog: Giovanni di Forti, een Siciliaan aan wie de koning de Napolitaanse titel van baron van Castelpetroso had verleend. Ze hadden schouder aan schouder gevochten, waren en hadden samen overwonnen, hadden elkaars leven gered totdat ze veel meer waren geworden dan vrienden of kameraden: broers. Giovanni stierf in Arnau's armen, zijn hals was door een pijl doorboord. In zijn doodstrijd, terwijl het bloed uit zijn mond stroomde, had hij Arnau laten zweren dat hij voor Sofia en Marina zou zorgen, zijn vrouw en zijn dochter, dat hij hen zou beschermen. Arnau zwoer het. De koning, die naast hen stond en die zijn emoties niet verborg bij de dood van zo'n dappere krijger, was getuige van zijn eed.

En deze koning had zojuist zijn belofte van de adellijke titel en de landerijen die Arnau zou krijgen herroepen. Na de onmin met Gaspar en zijn verwijdering van de ceremonie had Arnau gewacht tot de seneschalk hem zou noemen, een paar stappen verwijderd van de mensenmassa om de koning heen. Sofia was naast hem blijven staan, ernstig en boos; de kinderen, die in de gaten werden gehouden door een dienstmeid, keken vanuit een ooghoek naar hun ouders. Arnau voorvoelde dat hij niet genoemd zou worden, maar het was wel zijn wens. En hij verdiende het. Het betekende na die wrede oorlogsjaren een eer op dit overwonnen land; een Italiaanse adellijke titel die hij kon toevoegen aan de Catalaanse die hij al bezat. Een toenadering tot de Napolitanen via de adeldom, plus bijbehorende aanzienlijke renten en inkomsten waar je niet op moest neerkijken. De koning bijstaan in de strijd, de inzet van mannen, paarden en bewapening, dat bracht allemaal hoge kosten met zich mee. Daar moest je nog het paleis bij optellen, het personeel, de paarden, het zilver, de zijde, het brokaat... Arnau was rijk, maar zijn kosten waren navenant aan zijn positie en vormden een bodemloze put. Het was hem duidelijk dat Sofia dat markizaat net zo graag of nog liever wilde dan hij, maar dat gaf haar niet het recht om hem daar publiekelijk aan te herinneren en hem zo aan te kijken.

‘Weet je...’ zei hij desondanks met zachte stem, ‘de koning heeft niet naar zijn hond gevraagd.’

Sofia dacht even na, begreep de teleurstelling van haar man en verzachtte toen ook.

Op dat moment gaf de Florentijnse gemeenschap achter op de markt een voorstelling van ruiterkunsten en was er een processie van allegorische wagens: de deugden, de fortuin, de rechtvaardigheid en de keizer. Arnau en Sofia zagen hun kinderen net als veel andere lachend tussen de wagens door rennen. Marina, een dametje van dertien, keek met een glimlach om haar lippen naar haar kleine broertjes; Filippo, de oudste, was nog maar vijf, waardoor het meisje meer gezag over de

twee had dan het dienstmeisje dat op hen lette. Na de dood van Giovanni in de strijd hadden Sofia en Arnau een paar jaar gewacht, tot het schuldgevoel was verdwenen dat hun bekroop zodra een van hen met hartstocht naar de ander keek.

Zoals inmiddels gebruikelijk was Paolo naast Marina te vinden. Hij kwam altijd onverwacht en bij verrassing in het paleis, op de binnenplaats, in de stallen of in de keukens, al vermeed hij de grafelijke vertrekken. Hij kreeg altijd een warm welkom, zelfs van Arnau, die toch niet veel ophad met zijn bezoek, maar dat toestond omdat hij hen door het aquaduct had geleid en zijn leven had geriskeerd door tussen de benen van de Aragonezen door te kruipen om pijlen op te rapen voor hun schutters; hij had gewond kunnen raken door een vijandelijke pijl of lans, of een steen die geworpen werd.

Sinds ze Napels waren binnengetrokken, nu al acht maanden geleden, bracht Paolo hun elke zondag als blijk van respect een pastei. Het was duidelijk dat Orsolina over weinig middelen beschikte, want in het baksel zat geen vlees of vis, maar groenten, het hoofdvoedsel van het grootste deel van de Napolitaanse bevolking. De maag van Arnau draaide zich om, net zoals dat was gebeurd, maar dan nog veel erger, toen Marina hem het laatste stuk pastei vol met broccoli had aangereikt. Edelen aten geen groente, maar het meisje keek verwachtingsvol toe hoe haar vader een hap nam van het cadeau dat haar jonge vriend had meegebracht. Ze probeerde haar haast te beteugelen toen ze even later naar de binnenplaats liep om de bakkersjongen te vertellen hoe lekker iedereen het had gevonden, vooral Arnau.

‘Ik maak me zorgen om die vriendschap, het past niet,’ had hij gezegd, met de broccoli nog aan zijn gehemelte geplakt, toen Marina de trap af was gelopen.

‘Overdrijf niet zo!’ zei Sofia. ‘Ze zijn nog zo jong.’

‘Misschien moesten we die bezoeken van hem verbieden.’

‘Je hebt hem zelf in huis gehaald, Arnau.’ Hij wilde protesteren, maar Sofia stelde hem gerust: ‘Ik zie wat voor vriendschap

ze hebben, Arnau. Trouwens, Marina weet wat ze doet, ze is goed opgevoed.'

Op die overwinningsdag van Alfons keek Arnau een tijdje naar de jonge Paolo. Het was duidelijk dat hij helemaal in de ban was van Marina. Nee, probeerde hij zichzelf te overtuigen, het moest geen enkel probleem zijn. De jongen lijkt zijn plek wel te kennen. Toch liep er een rillinkje over zijn rug: Marina was zijn lieveling. Merkwaardig genoeg. Hij had met Sofia twee kinderen, maar hij hield meer van Marina, aanbad haar, misschien gewoon daarom, omdat ze een meisje was, omdat jongens hard moesten worden en aan eisen moesten voldoen; bij hen was geen ruimte voor zachtheid. Maar misschien ook omdat Filippo en Lorenzo gelukkig waren opgegroeid, in de bescherming van het huis van Gaeta en nu in het paleis in Napels. Ze waren altijd vrolijk, slim en baldadig geweest en zo jong als ze waren hadden ze al respect voor Arnau, wat hem trots maakte. Marina daarentegen was kapot geweest van de dood van haar vader en had geen troost gevonden bij haar moeder, bij wie het verlies van Giovanni genadeloos had toegeslagen. Toen Arnau terugkeerde van de veldtocht had hij een verslagen gezin gevonden dat ondergedompeld was in verdriet en pijn, en daarom herinnerde hij zich het begin van een glimlach om Marina's lippen als een van zijn grootste overwinningen. Daarna kwamen er meer, de levenskracht van een kind wilde nu eenmaal doorbreken bij een meisje dat met haar vrolijkheid ook zorgde voor de heling van haar moeder. Arnau voelde zich een onmisbaar deel uitmaken van dat harde bevrijdingsproces. Hij vergat lansen en zwaarden zodra hij de poort van zijn huis door was; hij waste zijn eigen bloed en dat van zijn vijanden weg, om Marina onbezoedeld tegemoet te kunnen treden en het stemgeluid dat hij gebruikte voor zijn soldaten paste hij aan haar gevoelige oren aan. Hij vertroetelde haar, was zorgzaam, gaf haar ruimte zonder te proberen zijn in de strijd gevallen wapenbroeder te vervangen. Hij nam haar mee op lange ritten te paard of op tochtjes per boot, hij bleef de horizon volgen

zodat de zee de herinneringen die haar zo kwelden kon opslokken. Hij bad op voorspraak van Giovanni opdat God hem zou helpen, en dat gebeurde ook. Marina was zijn meisje, zijn schat, en hij wilde niet dat iemand haar kwaad deed. En op die manier, stukje bij beetje, naarmate haar glimlach weer doorbrak, keerde bij Sofia ook de levenslust terug. Beiden kostte het moeite om zich te onttrekken aan de aanwezigheid van hun vriend, hun echtgenoot, die ze in moeilijke momenten aanriepen en om wie ze soms vol weemoed huilden, maar het leven ging door en pijn en ongeluk weken voor de zon die lichamen verwarmde en geesten kalmeerde, voor de vrolijkheid van kinderen die op straat renden en sprongen, voor de buurvrouw die aan het zingen was, voor de vissers die op een oneindige zee roeiden, voor de wind en de golven die de grote rots geselden waarop het monumentale kasteel van Gaeta was gebouwd en die geuren meebrachten en zelfs het geluid van gesprekken die ver weg en in vreemde talen werden gevoerd. Hun samenzijn verzachtte wantrouwen en stugheid, in de dagelijkse routine losten angsten op en aanrakingen wakkerden hartstocht aan. En ze gaven zich aan elkaar.

Ook de Catalanen lieten zich niet onbetuigd in de schouwspelen op het feest van Alfons: een oorlogstoneel tussen Moren en christenen die op paarden van katoen reden. De stof was over houten skeletten gespannen en hing bijna tot op de grond om de benen te verbergen van de berijders van de dieren. Op een andere plek in de stad werden de deugden van de koning uitgebeeld. Het ging om een heel hoge toren die werd bewoond door grootmoedigheid, clementie, volharding en vrijgevigheid. Naast het bouwwerk stond een lege stoel, de gevaarlijke zetel die, zoals een van de deugden op luide, duidelijke toon declameerde, alleen toebehoorde aan de veroveraar van Napels. Daarna werd er strijd geleverd tussen tien ridders die schilden met het teken van Aragón droegen en in huiden gestoken wildemannen die gewapend waren met knotsen.

Grootmoedigheid, clementie en vrijgevigheid. Het leek

alsof die toren daar stond voor Arnau, om aan te geven dat hij al die deugden in Alfons zou moeten opwekken om pardon verleend te krijgen. Met het verstrijken van de dag en door de opeenvolging van muziek, zang en dans, geschreeuw, hoerage-roep en de vurige blijken van sympathie, respect en toewijding van alle Napolitanen, rijk, edel, arm, leek of geestelijke, leek de krenking die hij zijn koning had aangedaan steeds groter. Het maakte van deze koning zonder kroon een god die Arnau had durven beledigen. Het was onbelangrijk dat hij door zijn halfbroer Gaspar vernederd was. Hoezeer het hem ook pijn deed en hoezeer de woede nog steeds zijn spieren deed verkrampen bij het beeld dat hij geknield op de grond zat terwijl die lafaard werd beloond met de eer die alleen nobele, dappere soldaten toekwam, hij begreep dat er geen excuus was voor het feit dat hij tegen zijn koning in was gegaan.

‘Alfons, Aragón!’

De kreet weerklonk in de straten. Arnau voegde zich enthousiast bij het gejuich dat volgde, alsof hij op die manier boete wilde doen.

‘Volg mij naar de overwinning!’

‘Leve de koning van Aragón!’

‘Alfons, Aragón!’

De festiviteiten vonden in de hele stad plaats en het vermaak en de missen werden afgewisseld met de bezoeken die de vorst bracht aan de zes seggi van Napels.

De dag liep ten einde. Tussen de voorstellingen en feesten door was Alfons door de seggi van Napels gereden, de gemeentelijke instellingen die verantwoordelijk waren voor het bestuur van de hoofdstad, het burgerschap verleenden, de regels voor handhavers van de openbare orde opstelden, beslisten in vermogens-, vertegenwoordigings- en zelfs religieuze kwesties, zoals begrafenissen. Van de zes seggi was er één van het volk, de seggio del Popolo, die bestond uit gewone burgers en die de koning snel wilde ontbinden, aangezien hij wantrouwend tegenover de macht van burgers stond en zich er zelfs gekrenkt

door voelde, omdat ze hem en zijn vader in Barcelona zoveel problemen hadden bezorgd. De andere vijf seggi werden gevormd door edelen van geboorte en twee ervan, die van Nido en Capuano, waren het meest prestigieus.

Alfons was voornemens zich in de vesting van Capuano te vestigen, zodat de laatste seggio die hij met een bezoek vereerde Capuano was, dicht bij het kasteel. Zelfs de koning kon niet bepalen wie deel uitmaakten van die instellingen die bestemd waren voor Napolitaanse edelen en patriciërs die conservatief en gerontocratisch waren en die handelden naar de maatstaven van hun afkomst. Maar door de chaotische situatie in de stad ten tijde van de inname door de Aragonezen, door Arnau's verblijf in het paleis dat van Domenni was geweest op grondgebied van de seggio Capuano en door het feit dat Sofia uit een oud, aristocratisch Napolitaans geslacht kwam, werd het gezin van de graaf van Navarclès er toegelaten.

De stoet ging door de Decumano Maggiore, de hoofdstraat die uitliep in de steeg waar het paleis Estanyol zich bevond. Vanuit zijn koets hoorde de koning de religieuze liederen en gezangen die de koren in de kerken bij het passeren van de optocht inzetten: San Pietro a Maiella, Santa Maria della Pietrascanta, San Paolo Maggiore met zijn granieten zuilen van de oorspronkelijk heidense tempel waarop hij was gebouwd. Toen Alfons luisterde naar het koor van San Lorenzo Maggiore en dat zijn respect betoonde, kreeg Arnau het op zijn zenuwen: twee straten verderop, in de richting van kasteel Capuano, stond het gebouw van de seggio Capuano, de zetel van het bestuur van die wijk, waar ze zich naartoe hadden gehaast, voor de stoet uit die nu en dan stilstond voor een dans, een voorstelling of gewoon voor de samengedromde mensen.

Het gebouw van de seggio had een loggia en een grote voorhof met een gaanderij met zuilen die versierd was met kleden en draperieën, waar een koor stond opgesteld van tientallen jonge en getrouwde vrouwen – onder wie Sofia – uit de verschillende adellijke families van de seggio. Ze speelden

fluit en begeleidden zichzelf met het ritme van hun voeten op de grond. Ook stonden de mannen er, vertegenwoordigers van de seggio Capuano, en Arnau stond tussen hen opgesteld om de koning te ontvangen die al was uitgestapt en hen een voor een met een knik van zijn hoofd groette wanneer ze genoemd werden.

Arnau deed zijn best rechtop te blijven staan, hij voelde zich beklemd, beschroomd, bang als een kind dat betrapt was op een kwajongensstreek, alsof de man met wie hij jarenlang had gevochten, met wie hij van de jacht had genoten en met wie hij op vertrouwde voet was gekomen, een vreemde was.

Het was zijn koning! Maar Alfons fronste zijn voorhoofd en liep bij hem langs zonder hem te groeten.